

Raadsplein besluitvormend

Datum 13 maart 2017

onderwerp Shelter City Zwolle
portefeuillehouder Nelleke Vedelaar
informant Boer - Boekhorst, Marijke de (2073)
afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling

Voorgesteld besluit raad

1. in te stemmen met deelname aan het programma Shelter City voor 2017;
2. deel te nemen aan het noodfonds van Justice and Peace Nederland;
3. de kosten van Shelter City Zwolle 2017 te dekken uit de reserve incidentele besteding 2017, ad €18.000,-, en;
4. binnen drie maanden na afloop Shelter City Zwolle 2017 te evalueren.

Beslisnota voor de raad

Datum 10 februari 2017

Openbaar

Onderwerp Shelter City Zwolle
Versienummer 1

Portefeuillehouder Nelleke Vedelaar
Informant Marijke de Boer - Boekhorst
Eenheid/Afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling
Telefoon (038) 498 2073
Email MTC.de.Boer-Boekhorst@zwolle.nl
Bijlagen niet van toepassing

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

1. in te stemmen met deelname aan het programma Shelter City voor 2017;
2. deel te nemen aan het noodfonds van Justice and Peace Nederland;
3. de kosten van Shelter City Zwolle 2017 te dekken uit de reserve incidentele besteding 2017, ad € 18.000,-, en;
4. binnen drie maanden na afloop Shelter City Zwolle 2017 te evalueren.

Datum 10 februari 2017

Toelichting op het voorstel

Inleiding

Op 13 november 2015 heeft de raad van de gemeente Zwolle de motie 'Zwolle komt op voor mensen die zich inzetten voor mensenrechten' unaniem aangenomen. Daarmee vraagt de raad het college:

1. te komen met een plan voor de start van Shelter City Zwolle om de opvang van mensenrechtenverdedigers mogelijk te maken. Streef in ieder geval de volgende doelen na:
 - a. opvang en bescherming van mensenrechtenverdedigers;
 - b. empowerment van mensenrechtenverdedigers;
 - c. betrokkenheid bij en bewustwording van inwoners over mensenrechten door het stimuleren van kennisoverdracht;
 - d. imagooversterking van Zwolle als stad met een internationale visie op vrede en mensenrechten;
2. stel in samenwerking met het ministerie van Buitenlandse Zaken, Justitia et Pax (inmiddels Justice and Peace) en maatschappelijke partners een uitvoeringsprogramma op en biedt organisaties, bedrijven en particulieren de mogelijkheid om een bijdrage (financieel of in natura) te leveren aan Zwolle Shelter City.

Mensenrechten zijn rechten die ieder mens toekomen, waar ook ter wereld. Mensenrechten zijn er om mensen te beschermen tegen de macht van de staat en moeten ervoor zorgen dat iedereen kan leven in menselijke waardigheid. Het college staat positief tegenover het Shelter City-programma, omdat Zwolle een gastvrije stad wil zijn die opkomt voor mensen die zich inzetten voor mensenrechten; in eigen stad en daarbuiten. Er bestaat een groot maatschappelijk en politiek draagvlak.

Shelter City is een landelijk netwerk van Justice and Peace Nederland is samenwerking met Nederlandse steden en met het Ministerie van Buitenlandse Zaken om mensenrechtenverdedigers te beschermen. Mensenrechtenverdedigers komen op voor hun eigen rechten en die van anderen. Dat is een moeizame en risicovolle strijd: zij worden monddood gemaakt, gearresteerd, gemarteld en soms verdwijnen zij. Wanneer mensenrechtenverdedigers vanwege hun werk ernstig worden bedreigd, komen zij in aanmerking voor een verblijf van drie maanden in één van de Nederlandse Shelter Cities¹. Deze periode is gebaseerd op de maximale duur van 90 dagen van het visum.

Door als gemeente Zwolle onze stad voor te dragen als Shelter City sluiten we aan op het mensenrechtenbeleid van de regering en dragen we bij aan de mogelijkheid om elk jaar tien mensenrechtenverdedigers tijdelijk in ons land op te vangen. De kans dat Zwolle in 2017 tijdelijk opvang zal bieden aan een mensenrechtenverdediger is zeer groot (bij overeenkomstig besluit door uw raad).

Opvang van mensenrechtenverdedigers is bestuurlijk en ambtelijk in onze gemeentelijke organisatie niet belegd, omdat het geen primaire taak van de gemeente betreft. Het ontbreekt dan ook aan de expertise en ervaring binnen onze gemeente. Daarom kiezen we voor een faciliterende en coördinerende rol voor de gemeente. De uitvoerende rol beleggen we buiten onze ambtelijke organisatie. Door de faciliterende en coördinerende rol bij de gemeente Zwolle te leggen en Shelter City Zwolle te laten uitvoeren door Windesheim Honours College in samenwerking met

¹ Voor meer informatie over de deelnemende Shelter Cities, zie www.sheltercity.nl

Datum 10 februari 2017

maatschappelijke organisaties, bedrijven en burgers, kan voor iedere mensenrechtenverdediger een tijdelijke opvang op maat worden geboden.

Ter voorbereiding op het opstellen van deze beslisnota zijn ambtelijk gesprekken gevoerd met de indieners van de motie, Justice and Peace Nederland, Shelter City Groningen, Windesheim Honours College, Humanitas Zwolle en Amnesty Zwolle.

Beoogd effect

Het beoogd effect is het faciliteren van de opvang van mensenrechtverdediger(s) overeenkomstig het Shelter City-programma. In 2017 willen we één mensenrechtenverdediger opvangen voor een periode van drie maanden.

Argumenten

1.1 Zwolle komt op voor mensen die zich inzetten voor mensenrechten.

‘Zwolle komt op voor mensen die zich inzetten voor mensenrechten’ was de titel van de motie en het belangrijkste argument voor Shelter City Zwolle. We doen dit door opvang in eigen stad.

Shelter City Zwolle werkt echter elders door; na terugkeer kan de mensenrechtverdediger zijn of haar werk (nog) krachtiger voortzetten in het thuisland.

1.2 Zwolle heeft democratie en mensenrechten hoog in het vaandel staan.

Zoals bekend, was Thorbecke in de 1798 in onze stad geboren grondlegger van de parlementaire democratie. Zwolle heeft dan ook van oudsher een sterke binding met het thema democratie.

Democratie en mensenrechten gaan hand in hand. Door Shelter City Zwolle kunnen we concreet bijdragen aan de empowerment van mensenrechtenverdedigers uit andere delen van de wereld waar het respecteren van mensenrechten niet vanzelfsprekend is.

1.3 Shelter City Zwolle past bij en sterkt het imago van Zwolle.

Zwolle is een gastvrije en vriendelijke stad. Het tijdelijk opvangen van een mensenrechtenverdediger sluit hier goed op aan. Zoals de motie aangeeft, draagt deelname aan Shelter City bij het imago van Zwolle als stad met een internationale visie op vrede en mensenrechten.

2.1 Het Noodfonds van Justice and Peace dekt het risico op mogelijke onverwachte kosten.

Gemeente Zwolle kan gebruik maken van het Noodfonds van Justice and Peace Nederland. Een reële mogelijkheid is dat de mensenrechtenverdediger tijdens zijn verblijf medische of psychologische zorg nodig heeft, waarvan de kosten niet door de verzekeraar worden gedekt. Bovendien kan de situatie in het thuisland van de mensenrechtenverdediger tijdens het verblijf is gewijzigd zijn, waardoor een veilige terugkeer niet gegarandeerd kan worden. Terugkeer kan dan tijdelijk worden uitgesteld.

Justice and Peace neemt de opvang en begeleiding dan over. Voor beide gevallen kunnen de kosten oplopen. Justice and Peace heeft daarom een noodfonds voor alle Shelter Cities opgezet waaruit deze kosten kunnen worden gedekt. Iedere deelnemende gemeente wordt verzocht hieraan per mensenrechtenverdediger die zij opvangt, € 3100,- bij te dragen. Onder de kop ‘Financiën’ hieronder gaan we in op de dekking van deze kosten. Indien het niet gebruikt is, zal aan het einde van de samenwerkingsperiode dit geld worden teruggeboekt aan de gemeente.

Datum 10 februari 2017

3.1 De reserve incidentele besteding 2017 is de meest logische bron.

De kosten van Shelter City Zwolle 2017 zijn begroot op ruim € 28.000,- en is in lijn met de andere Nederlandse Shelter Cities. Ruim € 10.000,- wordt gefinancierd door Justice and Peace Nederland (voorselectie). Bijna € 18.000,- dient door gemeente Zwolle te worden gedekt. Te denken valt aan kosten voor huisvesting, levensonderhoud en ondersteuning door Windesheim Honours College.

Omdat de opvang van mensenrechtenverdedigers geen primaire gemeentelijk taak is, zijn er vooralsnog geen middelen gereserveerd. Daarom stellen wij voor Shelter City Zwolle te dekken uit de reserve incidentele besteding 2017 die voldoende financiële ruimte hiervoor biedt.

4.1 Terugblikken om vooruit te kunnen zien.

Binnen drie maanden na afloop van het verblijf van een mensenrechtenverdediger evalueren we Shelter City Zwolle in samenwerking met Justice and Peace en de uitvoerende Zwolse organisatie. Op basis van deze evaluatie kan voorgesteld worden Shelter City Zwolle na 2017 voort te zetten. Mocht besloten worden om Shelter City Zwolle voort te zetten, dan kunnen de ervaringen uit 2017 worden gebruikt om het programma verder te verbeteren.

Risico's

Onder 2.1 zijn twee mogelijke gevolgen van de situatie van een mensenrechtenverdediger beschreven (1. medische/psychologische zorg en 2. verlengde duur van het verblijf door een onveilige situatie in het thuisland). Een risico is dat de kosten hiervan het budget overstijgen. Dit risico is door deelname aan het noodfonds van Justice and Peace Nederland ondervangen.

Financiën

De lokale kosten voor de uitvoering van Shelter City Zwolle 2017 bedragen € 18.000,-. De kosten van deelname aan het noodfonds van € 3.100,- zijn bij dit bedrag inbegrepen. Daarnaast wordt dit bedrag aangewend voor huisvesting, levensonderhoud, ondersteuning door lokale medewerker (10/15 uur per week) en advocacy² en draagvlakversterking. Dit bedrag wordt gefinancierd uit de reserve incidentele besteding 2017.

In de tabel hieronder wordt dit bedrag van € 18.000,- gespecificeerd conform de algemene begroting van Justice and Peace (JP) voor de opvang van één mensenrechtenverdediger binnen het Shelter City-programma. Shelter City Groningen ontvangt binnenkort zijn derde mensenrechtenverdediger en heeft ervaren dat dit budget toereikend is.

² Veel gebruikte Engelse term waarmee wordt geduid op het werk van organisaties die zich inzetten voor de rechten van bepaalde groepen (bijvoorbeeld vrouwen, minderheden of kinderen). Advocacy betekent letterlijk 'voorspraak' of 'verdediging'.

Datum 10 februari 2017

KOSTEN VOOR DE OPVANG VAN 1 MENSENRECHTENVERDEDIGER (MRV) VOOR EEN PERIODE VAN 3 MAANDEN BINNEN HET SHELTER CITY PROJECT

OMSCHRIJVING	KOSTEN	LOKALE KOSTEN	JP
VOORSELECTIE MRV			
Uitschrijven en verwerken call	1.102		1.102
Take-in MRV	787		787
Faciliteren Nationale Commissie Shelter City	315		315
Voorstellen aan gemeente	590		590
Visum en reis plannen	400		400
Coördinatie	1.138		1.138
OPVANG MENSENRECHTENVERDEDIGERS			
Vliegtickets (economy class) Reisverzekering	2.200		2.200
Reiskosten in Nederland (166 p.m.) (2e klas OV)	500	500	
Basis dokters kosten (intake)	525	525	
Levensonderhoud (Eten, Soc. contacten, telefoon etc)	2.100	2.100	
Huur woonruimte (All in etc)	3.000	3.000	
Bijdrage medische kosten*	600	600	
Bijdrage psychologische hulp*	1.500	1.500	
Training	1.500	1.500	
Bijdrage onvoorziene omstandigheden MRV*	1.000	1.000	
Eind rapportage / video	300	300	
Ondersteuning door lokale medewerker (Lokaal, ongeveer 10/15 uur p. w.)	4.900	4.900	
Coördinatie vanuit Justice and Peace	2.557		2.557
INFORMEREN, ADVOCACY EN DRAAGVAKVERSTERKING			
Locatiehuur	500	500	
Catering (koffie, thee etc.)	200	200	
Bijdrage tolk	75	75	
Bijdrage gasten	150	150	
Specificering materiaal op MRV	295		295
Coördinatie	590		590
Ondersteuning door lokale medewerker (Lokaal ingedeeld // 15 uur per keer)	993	993	
Spreken JP op educatiebijeenkomst+voorbereiding	668		668
	28.485	17.843	10.642
		63%	37%

* Dit zijn bijdragen voor kosten die waarschijnlijk gehouden worden bij de opvang van enkele MRV's, maar niet bij allen. Daarom stelt JP een bijdrage voor aan een reservering voor deze kosten. Mocht aan het eind van de periode op deze posten een batig saldo zijn, dan zal JP de betreffende gemeenten hun bijdrage naar verhouding terug storten.

Communicatie

In samenwerking met Windesheim Honours College wordt een persbericht verstuurd. In samenwerking en afstemming met Justice and Peace Nederland en de mensenrechtenverdediger zelf worden duidelijke afspraken gemaakt hoe vanuit de Gemeente Zwolle en Windesheim Honours College extern gecommuniceerd mag worden over de mensenrechtenverdediger met pers/media etc. Dit is om de veiligheid van de persoon in kwestie niet in gevaar te brengen.

Vervolg

Indien conform wordt besloten, zal de start van Shelter City Zwolle aan Justice and Peace Nederland kenbaar worden gemaakt. De verwachting is dat de mensenrechterverdediger midden 2017 zal arriveren. Het eerste halfjaar van 2017 kan dan worden gebruikt voor de voorbereiding op zijn of haar komst.

Datum 10 februari 2017

Windesheim Honours College als lokale uitvoerende organisatie

In Windesheim Honours College heeft gemeente Zwolle een enthousiaste en betrokken uitvoerings- en samenwerkingspartner gevonden. Windesheim Honours College vult het Zwolse Shelter City-programma in. Zo begeleidt ze de mensenrechtenverdediger in de dagelijkse bezigheden, zorgt voor de invulling van het programma en regelt de lokale financiële afwikkeling. Ze is verantwoordelijk voor de opvang, begeleiding en huisvesting van de mensenrechtenverdediger. Huisvesting wordt bekostigd en beschikbaar gesteld door de gemeente (of via een woningstichting/makelaar).

Organisatie

De organisatie van Shelter City Zwolle stellen wij voor met een stuurgroep en een werkgroep die nauw samenwerken om het verblijf en de ervaring van de mensenrechtenverdediger in Zwolle geslaagd en plezierig te laten zijn. Deze werkwijze blijkt in Groningen goed te werken. De stuurgroep is verantwoordelijk voor het aan- en bijsturen (inclusief besluitvorming) van Shelter City Zwolle, begeleiding en ondersteuning van de werkgroep. De stuurgroep wordt samengesteld door vertegenwoordigers uit verschillende maatschappelijke organisaties en de gemeente. De werkgroep is verantwoordelijk voor de voorbereiding, uitvoering en afronding van het programma. Ondersteuning van stuurgroep en werkgroep ligt in handen van een student (of een groepje studenten) van Windesheim Honours College.

Begeleider

Een derdejaars student (of groepje derdejaars studenten) van Windesheim Honours College begeleidt de mensenrechtenverdediger in het dagelijkse leven en naar afspraken, van introductie tot afscheid en is de ondersteuner van de stuur- en werkgroep. Dit is overeenkomstig de handreikingen van Justice and Peace en in lijn met andere Nederlandse shelter cities. Onder andere Shelter City Groningen heeft hier zeer goede ervaringen mee. Het internationale karakter van Windesheim Honours College (Global Project and Change Management) maakt dat studenten veelal uit eigen ervaring weten wat het is om als nieuweling tijdelijk in Zwolle verblijven en de taal niet te spreken, net als de mensenrechtenverdediger. Daarnaast hebben studenten een vloeiende beheersing van de Engelse taal.

Evaluatie

Binnen drie maanden na afloop zal Shelter City Zwolle 2017 op initiatief van gemeente Zwolle met betrokken partners worden geëvalueerd. Op basis van deze evaluatie zal er mogelijk in het eerste kwartaal van 2018 een voorstel (inclusief financiële paragraaf) tot een voortzetting van Shelter City Zwolle aan u worden voorgelegd.

Openbaarheid

Dit voorstel is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Jaargang	2017
Kenmerk	31582
Onderwerp	Shelter City Zwolle

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 28-02-2017

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 13 maart 2017,

de voorzitter,

de griffier,